CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
JAN MAZÁK
prezentate la 27 martie 2012 [1]

Cauzele conexate C-553/10 P și C-554/10 P

Comisia Europeană (C-553/10 P)
Lagardère SCA (C-554/10 P)
împotriva

Éditions Odile Jacob SAS

„Recurs — Concurență — Concentrări — Editare în limba franceză — Anularea deciziei privind aprobarea societății Wendel Investissement în calitate de cumpărător al activelor cesionate — Semnificația lipsei de independență a mandatarului — Interpretarea eronată a situației de fapt — Încălcarea obligației de motivare”

1. Prezentele recursuri au fost formulate de Comisie (cauza C-553/10 P) și de Lagardère SCA (cauza C-554/10 P) împotriva Hotărârii Tribunalului pronunțate în cauza Éditions Odile Jacob/Comisia [2] . Comisia și Lagardère solicită Curții de Justiție anularea hotărârii atacate în măsura în care prin aceasta s-a anulat Decizia D(2004) 203365 a Comisiei din 30 iulie 2004 privind aprobarea Wendel Investissement SA (denumită în continuare „Wendel”) în calitate de cumpărător al activelor cesionate (denumită în continuare „decizia de aprobare”) în conformitate cu Decizia 2004/422/CE a Comisiei din 7 ianuarie 2004 (denumită în continuare „decizia de autorizare condiționată”) prin care o operațiune de concentrare a fost declarată compatibilă cu piața comună și cu funcționarea Acordului privind Spațiul Economic European [3].

2. Acesta ar fi primul caz de anulare a unei decizii a Comisiei prin care se aprobă cumpărătorul activelor cesionate în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul unei proceduri de concentrare. Tribunalul a anulat decizia de aprobare în temeiul unei posibile lipse de independență din partea mandatarului. Am dori să subliniem, în primul rând, că utilizarea angajamentelor în vederea aprobării concentrărilor constituie o caracteristică centrală a practicii decizionale a Comisiei și, în al doilea rând, că mandatarii de monitorizare joacă un rol esențial în garantarea îndeplinirii cu succes a angajamentelor [4].

1 — Limba originală: engleza.

2 — Hotărârea Tribunalului din 13 septembrie 2010, Éditions Jacob/Comisia (T-452/04, Rep., p. II-4713, denumită în continuare „hotărârea atacată”).

3 — Cazul COMP/M.2978 – Lagardère/Natexis/VUP (JO L 125, p. 54).

4 — A se vedea de exemplu Hoehn, T., „Merger remedies control – The role of the monitoring trustee in remedy cases”, în Concurrences nr. 2-2007 (*Doctrines/Concentrations françaises: Suivi des engagements*) p. 37-38 (dar și p. 29-36), și De Valois Turk, M., *The EC's revised Remedies Notice – the Trustee's Perspective,* ECLR 2009, 30(7), p. 332-339. A se vedea de asemenea Idot, L., „Concentration et contrôle des engagements”, în *Commentaires, Europe – Revue mensuelle LexisNexis Jurisclasseur* – noiembrie 2010, p. 25 și 26.

I – Istoricul cauzei

3. Situația de fapt destul de complicată din prezentele recursuri a fost descrisă în mod detaliat la punctele 1-47 din hotărârea atacată. Vom descrie numai câteva dintre faptele relevante, iar pentru descrierea detaliată vom face trimitere, în cuprinsul prezentelor concluzii, la secțiunea din hotărârea atacată menționată anterior, pe care nu este necesar să o reproducem integral aici.

4. Prin decizia de autorizare condiționată din 7 ianuarie 2004, Comisia a aprobat operațiunea de concentrare, care a permis Lagardère SCA (denumită în continuare „Lagardère") să preia controlul anumitor active ale Vivendi Universal Publishing SA (denumită în continuare „VUP")[5], care a devenit Editis, cu condiția respectării mai multor angajamente. Operațiunea de concentrare notificată a combinat activitățile a două dintre cele mai mari societăți existente pe piața de editare în limba franceză, Hachette și VUP. Acestea erau în același timp singurele două societăți de pe această piață capabile să își asigure în mod autonom propria dezvoltare în măsura în care, în afară de activitatea de editare, desfășurau o activitate completă de comercializare (circulație și distribuție) și dețineau colecții de cărți de buzunar populare. Prin urmare, Comisia a identificat probleme privind crearea sau consolidarea de poziții dominante pe 12 piețe. În consecință, partea care face notificarea, Lagardère, a oferit remedii: s-a obligat să cesioneze în integralitate activele societății Editis (denumite în continuare „activele cesionate"), cu excepția anumitor active.

5. Anexa II la decizia de autorizare condiționată din 7 ianuarie 2004 menționează condițiile cesionării unei părți din activele societății Editis. În special, alineatul 10 din angajamentele Lagardère conține condițiile care trebuie îndeplinite de cesionarul sau de cesionarii independenți aleși de partea care face notificarea. În continuare, alineatul 14 prevede că alegerea cesionarului sau a cesionarilor este supusă aprobării Comisiei. În cursul cesionării organizate de Lagardère, reclamanta în primă instanță, editura Éditions Odile Jacob SAS (denumită în continuare „Odile Jacob"), și-a anunțat interesul de a prelua activele cesionate de Editis. Cu toate acestea, în cele din urmă. Lagardère a solicitat Comisiei să aprobe societatea Wendel în calitate de cumpărător al acestor active.

6. La 5 februarie 2004, Comisia: (i) a fost de acord cu numirea lui A. K. în calitate de gestionar al elementelor de activ separate și a aprobat proiectul prin care se stabileau atribuțiile acestuia, proiect supus aprobării la 30 ianuarie 2004, și (ii) a fost de acord cu numirea cabinetului S. în calitate de mandatar, reprezentat de președintele său, B., și a aprobat proiectul prezentat la 30 ianuarie 2004 prin care se stabilea mandatul său (denumit în continuare „decizia privind mandatarul"). La 9 februarie 2004, Lagardère a numit cabinetul S. în calitate de mandatar. La 5 iulie 2004, cabinetul S. a prezentat Comisiei raportul său de sinteză care evidenția conformitatea candidaturii Wendel cu criteriile de aprobare stabilite la alineatul 10 din angajamentele Lagardère. Prin decizia de aprobare din 30 iulie 2004, Comisia a aprobat societatea Wendel în calitate de cumpărător al activelor cesionate în conformitate cu alineatul 14 din angajamentele Lagardère anexate la decizia de autorizare condiționată din 7 ianuarie 2004.

5 — Mai exact, Vivendi Universal SA (denumită în continuare „VU") a fost cea care a decis cesionarea activelor aferente activității editoriale (denumite în continuare „active-țintă") deținute în Europa de filiala sa VUP. Lagardère și-a anunțat interesul de a achiziționa activele în cauză. Cu toate acestea, întrucât VU urmărea o cesionare rapidă și o plată în cel mai scurt timp posibil, a devenit evident că acest obiectiv nu putea fi îndeplinit având în vedere necesitatea autorizării prealabile a acestei achiziționări de către autoritățile competente din domeniul concurenței. În consecință, Lagardère a solicitat Natexis Banques Populaires SA (denumită în continuare „NBP") să i se substituie, prin intermediul uneia dintre filialele sale înființate în acest scop, să achiziționeze activele-țintă în cadrul VUP și să dețină cu titlu provizoriu aceste active, pentru ca ulterior, după ce Lagardère va fi obținut autorizarea acestei achiziționări, să le revândă către aceasta din urmă. Ulterior, Investima 10 SAS (denumită în continuare „Investima 10"), deținută 100 % de Ecrinvest 4 SA (denumită în continuare „Ecrinvest 4"), care, la rândul său, este deținută 100 % de Segex Sarl (denumită în continuare „Segex"), controlată 100 % de NBP, a semnat în favoarea VUP o promisiune de achiziționare a activelor-țintă. În aceeași zi, Segex și Ecrinvest 4 au încheiat cu Lagardère un contract de cesiune care permitea ca Lagardère, prin intermediul Ecrinvest 4, să achiziționeze în întregime capitalul social al Investima 10.

II – Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

7. Odile Jacob a formulat în fața Tribunalului o acțiune în anulare a deciziei de aprobare și a invocat patru motive care se întemeiază pe faptul că Comisia (i) nu și-ar fi îndeplinit obligația de control al selecției candidaților la preluarea activelor cesionate, (ii) ar fi aprobat societatea Wendel pe baza unui raport întocmit de un mandatar care nu era independent față de Editis, de Lagardère și de Wendel, (iii) ar fi încălcat obligația de motivare care îi revenea; și (iv) ar fi săvârșit o eroare vădită în aprecierea conformității candidaturii societății Wendel cu condițiile de aprobare a cesionarului activelor cesionate, stabilite la alineatul 10 litera b) din angajamentele Lagardère.

8. Ca răspuns la al patrulea motiv, Tribunalul a arătat că, la 20 decembrie 2002, B., președintele cabinetului de audit S., a fost desemnat membru al comitetului executiv al Investima 10, deținătoarea activelor-țintă, în calitate de terț independent [6]. De asemenea, Tribunalul a observat că, la 9 februarie 2004, Lagardère a desemnat același cabinet S. în calitate de mandatar, căruia îi revenea, conform alineatului 21 litera g) din angajamentele incluse în anexa II la decizia din 7 ianuarie 2004, „să vegheze la punerea în aplicare satisfăcătoare" de către Lagardère a cesiunii activelor cesionate, fiind remunerat, în această calitate, de Lagardère. Cabinetul S. a fost astfel desemnat mandatar, în temeiul alineatului 15 din angajamentele Lagardère, iar președintele său, B., a exercitat funcția corespunzătoare acestei îndatoriri, în timp ce aceeași persoană era membru al comitetului executiv al Investima 10, devenită ulterior Editis. În plus, de la 9 februarie 2004, data numirii cabinetului S., până la 25 martie 2004, data transformării Editis în societate pe acțiuni în formă simplificată („société par actions simplifiée", denumită în continuare „SAS"), B. a exercitat simultan funcția de membru al comitetului executiv al Editis și pe aceea de mandatar.

9. În acest context, Tribunalul a considerat [7] că ar putea apărea îndoieli cu privire la neutralitatea pe care B. trebuia să o dovedească în îndeplinirea mandatului. În consecință, Tribunalul a hotărât că exercitarea de către B. a funcției de membru al comitetului executiv nu îi mai permitea să asigure exercitarea cu o independență deplină a atribuțiilor de mandatar independent. Tribunalul a observat că raportul de evaluare a candidaturii societății Wendel pentru cumpărarea activelor cesionate – care a fost trimis Comisiei – a fost elaborat astfel de un mandatar care nu îndeplinea condiția de independență în raport cu Editis. În plus, din cuprinsul punctului 6 din decizia de aprobare rezultă că aceasta era întemeiată în special pe raportul mandatarului, care, în opinia Tribunalului, a exercitat o influență determinantă asupra deciziei menționate. Tribunalul a conchis că lipsa de independență a mandatarului constituia o nelegalitate care era de natură să afecteze legalitatea deciziei de aprobare. Așadar, această decizie trebuia anulată, fără a fi nevoie să se examineze celelalte motive prezentate de Odile Jacob în susținerea concluziilor sale în anulare.

III – Recursurile

10. În cauza C-553/10 P, Comisia invocă trei motive în susținerea recursului său. Lagardère susține recursul Comisiei și subscrie la argumentele prezentate de aceasta. În cauza C-554/10 P, Lagardère invocă două motive în susținerea recursului. De asemenea, Comisia susține, în esență, recursul Lagardère, afirmând că argumentele prezentate în acesta sunt foarte similare cu propriile argumente prezentate în cauza C-553/10 P. În opinia noastră, cu excepția primului motiv invocat în cauza C-554/10 P, întemeiat pe argumentul privind nelegalitatea – pe care îl vom analiza separat în cadrul părții A a prezentelor concluzii – cele două recursuri și motivele invocate în cadrul acestora sunt într-atât de similare și de complementare, încât se impune a fi analizate împreună (în cadrul părții B).

6 — Contractul încheiat la 19 decembrie 2002 între Ecrinvest 4 și cabinetul S. prevede la primul paragraf că, în calitate de mandatar al societății, B. va acționa în interesul Investima 10 și al activelor-țintă, mai exact, va acționa pentru a menține viabilitatea, valoarea economică și competitivitatea acestora.

7 — A se vedea de asemenea punctele 21-24 de mai jos, în care citățm unele dintre aceste pasaje ale hotărârii atacate.

A – *Cauza C-554/10 P (primul motiv referitor la excepția nelegalității)*

11. În cauza C-554/10 P, prin intermediul primului motiv invocat, Lagardère impută Tribunalului faptul că a săvârșit o eroare de drept invocând pe cale de excepție nelegalitatea deciziei privind mandatarul pentru a întemeia anularea deciziei de aprobare. Lagardère susține că există o diferență între motivul întemeiat pe independența mandatarului și motivul întemeiat pe validitatea deciziei de aprobare. Lagardère susține că întrucât Odile Jacob nu a formulat în termen o acțiune împotriva deciziei privind mandatarul, nu mai putea ataca această decizie odată ce devenise definitivă.

12. În opinia Lagardère, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a declarat, ca motiv de anulare a deciziei de aprobare, că nominalizarea mandatarului a fost nelegală întrucât reprezentantul acestuia ar fi fost dependent de Editis și că această nelegalitate era de natură să afecteze legalitatea deciziei de aprobare. În opinia societății Lagardère, rezultă dintr-o jurisprudență constantă [8] că un reclamant nu poate, în cadrul unei acțiuni în anularea unei decizii, să invoce pe cale de excepție nelegalitatea unui act anterior de aceeași natură, a cărui anulare ar fi putut să o solicite în mod direct. Dacă s-ar permite acest lucru, ar deveni posibil în mod indirect să se atace decizii anterioare care nu au fost contestate în termenul de formulare a acțiunilor prevăzut la articolul 263 TFUE, eludându-se astfel acest termen. De fapt, raționamentul Tribunalului echivalează cu contestarea nominalizării mandatarului – care reprezintă o decizie separată – prin intermediul unei excepții de nelegalitate în ceea ce privește decizia de aprobare. Tribunalul nu a contestat în mod direct motivele care au condus la adoptarea deciziei de aprobare, ci a contestat motivele care au condus la nominalizarea mandatarului anterior deciziei de aprobare.

13. Decizia privind mandatarul a fost comunicată părților la 15 februarie 2005, dată de la care decizia a afectat în mod negativ societatea Odile Jacob și a constituit un act atacabil în sensul articolului 263 TFUE. Așadar, aceasta ar fi trebuit atacată în termenele relevante, printr-o acțiune separată de cea formulată împotriva deciziei de aprobare. În consecință, Tribunalul nu se putea întemeia de fapt pe nelegalitatea nominalizării mandatarului pentru a anula decizia de aprobare definitivă.

14. Wendel subscrie în totalitate la argumentul prezentat de Lagardère. Comisia nu subscrie însă la acest argument.

15. În ședință, ca răspuns la o întrebare expresă adresată de Curte, Comisia a admis că a ales să nu susțină în memoriul său în intervenție prezentul motiv de recurs invocat de Lagardère. Comisia consideră că una dintre condițiile preliminare pentru aplicarea jurisprudenței invocate de Lagardère este că reclamanta în primă instanță, și anume Odile Jacob, putea să fi avut un interes juridic în formularea acțiunii împotriva deciziei privind mandatarul, iar în acest caz ar fi putut să formuleze o acțiune admisibilă împotriva acestei decizii. Comisia a conchis că nu era cert că Odile Jacob avea într-adevăr un astfel de interes juridic în formularea acțiunii și, pentru acest motiv, a decis să lase aspectul la aprecierea Curții.

16. În opinia noastră, este suficient să se afirme că decizia privind mandatarul *nu* ar trebui considerată o decizie izolată, ci o decizie care face parte dintr-o serie de acte care au condus la adoptarea deciziei de aprobare prin care Wendel a fost aprobată în calitate de cumpărător al activelor cesionate. Într-adevăr, din jurisprudență rezultă [9] că, în contextul procedurilor complexe compuse din mai multe acte independente, persoanele interesate nu pot fi obligate să formuleze tot atâtea acțiuni câte acte le afectează în mod negativ. În plus, trebuie să se considere că o cerere îndreptată în mod expres împotriva unei măsuri care reprezintă una dintr-o serie de măsuri care constituie un întreg este de

8 — A se vedea în special Hotărârea din 29 iunie 1995, Spania/Comisia (C-135/93, Rec., p. I-1651), Hotărârea din 16 februarie 1984, Boël și Fabrique de fer de Maubeuge/Comisia (76/83, Rec., p. 859), și Hotărârea din 14 iulie 1983, Usinor/Comisia (265/82, Rec., p. 3105).

9 — A se vedea printre altele Hotărârea din 2 martie 1967, Simet și Feram/High Authority (25/65 și 26/65, Rec., p. 33, punctul 39), și Hotărârea din 31 martie 1965, Ley/Comisia (12/64 și 29/64, Rec., p. 143, punctul 14).

asemenea îndreptată împotriva celorlalte măsuri, dacă acest lucru este necesar. În această privință, trebuie să se considere că o acțiune formulată împotriva unui act care reprezintă o parte a unei serii de acte care formează un întreg este de asemenea formulată împotriva celorlalte acte, în măsura în care acest lucru este necesar.

17. În orice caz, decizia privind mandatarul a fost comunicată societății Odile Jacob, la cererea acesteia, abia la 17 februarie 2005, deși aceasta formulase acțiunea în anulare împotriva deciziei privind aprobarea prin care Wendel a fost aprobată în calitate de cumpărător la 8 noiembrie 2004. În cadrul acestei acțiuni, Odile Jacob contestase deja condițiile de acceptare a mandatarului și consecințele sale asupra validității deciziei de aprobare prin care Wendel a fost aprobată în calitate de cumpărător. În consecință, ar fi fost inutil și fără obiect să se formuleze o acțiune suplimentară având în vedere că, potrivit jurisprudenței [10], Odile Jacob avea, în orice caz, dreptul de a contesta neregularitatea actului anterior (decizia privind mandatarul) prin intermediul unei acțiuni îndreptate împotriva unui act ulterior (decizia de aprobare) prin care aceasta este afectată în mod direct și negativ.

18. Prin urmare, primul motiv invocat de Lagardère în cauza C-554/10 P trebuie respins.

B – *Cauza C-553/10 P și cauza C-554/10 P (al doilea motiv, referitor la justificarea anulării deciziei de aprobare)*

1. Cauza C-553/10 P (primul motiv, referitor la lipsa evaluării consecințelor eventualei lipse de independență a mandatarului față de Editis cu privire la misiunea sa în raport cu Wendel) și cauza C-554/10 P (primul și al patrulea aspect al celui de al doilea motiv)

19. Comisia, prin intermediul primului său motiv, și Lagardère, prin intermediul celui de al doilea motiv (primul și al patrulea aspect), susțin, în esență, că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a omis să examineze consecințele eventualei lipse de independență a mandatarului *față de Editis* cu privire la misiunea sa *în raport cu Wendel*.

20. În primul rând, să analizăm punctele relevante din hotărârea atacată. Tribunalul a statuat că, „[î]ntrucât [B.] era membru al comitetului executiv al Investima 10, devenită între timp Editis, la data desemnării ca mandatar a cabinetului S., al cărui președinte era, și exercitând în continuare funcția de membru al comitetului executiv concomitent cu cea de mandatar, care îi fusese încredințată de cabinetul S., B. se afla într-un raport de dependență față de Editis, raport de natură să suscite îndoieli cu privire la neutralitatea pe care trebuia să o dovedească în îndeplinirea mandatului” (punctul 94 din hotărârea atacată).

21. Tribunal a conchis că „exercitarea de către B., de la 20 decembrie 2002 până la 25 martie 2004, a funcției de membru al organului de conducere al Investima 10, devenită Editis, în interesul căreia se angajase să acționeze, în cadrul mandatului său social, în conformitate cu «principiile de administrare ca un *bonus pater familias*», nu îi mai permitea să asigure exercitarea cu o independență deplină a atribuțiilor de mandatar independent prevăzute la alineatul 15 din angajamentele Lagardère” (punctele 104-106 din hotărârea atacată).

22. În consecință, Tribunalul a hotărât că „raportul de evaluare a candidaturii Wendel pentru cumpărarea activelor cesionate, în lumina căruia a fost adoptată [decizia de aprobare], a fost elaborat de un mandatar care nu îndeplinea condiția de independență în raport cu Editis, impusă la alineatul 15 din angajamentele Lagardère, definite în anexa II la decizia din 7 ianuarie 2004” (punctul 107 din hotărârea atacată).

10 — Hotărârea din 7 aprilie 1965, Alfieri/Parlamentul European (35/64, Rec., p. 261, 337), și Hotărârea din 14 iulie 1965, Alvino și alții/Comisia (18/64 și 19/64, Rec., p. 789, 797).

23. Tribunalul a adăugat: „Cât privește influența raportului asupra conținutului [deciziei de aprobare], trebuie amintit că, astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 5 din această decizie, s-a solicitat cabinetului S., în calitatea sa de mandatar, să prezinte Comisiei un raport prin care să evalueze candidatura Wendel drept cumpărător al activelor cesionate în raport cu criteriile de aprobare stabilite la alineatul 10 din angajamentele Lagardère care însoțeau decizia din 7 ianuarie 2004” (punctul 108 din hotărârea atacată).

24. În primul rând, considerăm că nu îi revine Curții de Justiție sarcina de a dezbate în recurs analiza efectuată de Tribunal cu privire la lipsa de independență a mandatarului din prezenta cauză.

25. În al doilea rând, Odile Jacob susține că Tribunalul nu ar trebui criticat pentru faptul că s-a bazat pe legea franceză, mai exact pe Codul comercial al acesteia, pentru a verifica dacă exercitarea de către mandatar a funcției sale de membru al Editis este compatibilă cu criteriul privind independența față de această societate, în măsura în care nu reprezintă decât o aplicare a *lex societatis* și a principiului prin care se stabilește legea aplicabilă unei societăți, în conformitate cu principiile de drept internațional privat, inclusiv, printre altele, Regulamentul „Roma I”[11]. Oricum ar fi, considerăm că prezentul recurs ridică întrebarea dacă mandatarul și, în special, condiția independenței sale reprezintă o noțiune de drept intern sau una de drept european. Considerăm că răspunsul corect este, fără îndoială, acesta din urmă, în măsura în care condiția independenței mandatarului – astfel cum este prevăzută la alineatul 15 din angajamentele cuprinse în anexa II la decizia din 7 ianuarie 2004 – trebuie interpretată și evaluată în același mod pe întreg teritoriul Uniunii Europene.

26. În consecință, suntem de acord cu opinia societății Wendel și a Comisiei conform căreia Tribunalul, pentru a se pronunța cu privire la condiția independenței, ar fi trebuit să își întemeieze raționamentul pe criteriile stabilite în Comunicarea Comisiei privind măsurile corective din 2001[12] și pe Orientările Comisiei din 2003 privind cele mai bune practici: Modele de text pentru angajamente de cesionare și pentru mandate[13]. Într-adevăr, independența mandatarului față de întreprinderea-țintă, și anume Editis, nu este o condiție impusă de Orientările privind cele mai bune practici pentru angajamentele de cesionare în cazuri de concentrare (a se vedea punctul 40) sau de modelele de text însele, și anume Modelul standard pentru angajamentele de cesionare și Modelul standard pentru mandate (a se vedea punctul 17 și, respectiv, punctul 20). În sfârșit, Modelul standard pentru mandate publicat de Comisie acceptă în mod expres că mandatarul poate fi membru al consiliului întreprinderii-țintă, dacă acest lucru este necesar pentru îndeplinirea sarcinilor sale. Din Orientările privind cele mai bune practici rezultă în mod evident că mandatarul de monitorizare și mandatarul de cesiune pot fi una și aceeași persoană (a se vedea punctul 35) și, într-adevăr, acest lucru poate fi în multe cazuri rezonabil, nu în ultimul rând, datorită cunoștințelor pe care mandatarul de monitorizare le posedă.

27. În plus, este necesar să amintim că, în primă instanță, Comisia a susținut că argumentul cu privire la lipsa de independență era nefondat în măsura în care Odile Jacob nu a dovedit că eventuala neregularitate a determinat persoana interesată să elaboreze un raport lipsit de obiectivitate și că acest raport a fost de natură să inducă în eroare Comisia atunci când a adoptat decizia sa de aprobare.

28. La punctul 80 din hotărârea atacată, Tribunalul a notat argumentul de mai sus, dar totuși nu i-a dat un răspuns și nu a examinat această problemă.

11 — Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) (JO L 177, p. 6).

12 — Comunicarea Comisiei privind măsurile corective admisibile în temeiul Regulamentului (CEE) nr. 4046/89 al Consiliului și în temeiul Regulamentului (CE) nr. 447/98 al Comisiei (JO 2001, C 68, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 3, punctul 56, denumită în continuare „Comunicarea Comisiei din 2001 privind măsurile corective”). Regulamentul (CEE) nr. 4064/89 al Consiliului din 21 decembrie 1989 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi (JO 1990, L 395, p. 1), astfel cum a fost rectificat (JO 1990, L 257, p. 13) și modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1310/97 al Consiliului din 30 iunie 1997 (JO L 180, p. 1).

13 — Publicate pe pagina de internet a Comisiei: http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/note.pdf, punctul 17. A se vedea de asemenea pagina de internet generală: http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/divestiture.html

29. Tribunalul nu a făcut altceva decât să concluzioneze, la punctul 107, că mandatarul „nu îndeplinea condiția de independență în raport cu Editis". Tribunalul nu a analizat în cursul procedurii modul în care lipsa de independență putea să afecteze evaluarea mandatarului cu privire la însușirile societății Wendel în calitate de cumpărător al activelor Editis – care reprezenta obiectul deciziei de aprobare – care putea, așadar, să conducă la elaborarea unui raport lipsit de obiectivitate și care putea să inducă în eroare Comisia.

30. În consecință, suntem de acord cu Comisia că – pe lângă faptul că nu și-a respectat obligația de motivare – Tribunalul a încălcat jurisprudența conform căreia lipsa de independență a unei persoane responsabile de evaluarea unui candidat [14] nu are nicio semnificație juridică dacă nu se stabilește că persoana respectivă a avut în evaluarea sa un alt interes decât exercitarea corespunzătoare a sarcinilor sale [15].

31. În consecință, Tribunalul a omis să examineze dacă faptul că mandatarul nu a fost suficient de independent în raport cu Editis putea să aibă consecințe asupra obiectivității conținutului raportului întocmit de mandatar și asupra evaluării candidaturii Wendel. Rezultă că Tribunalul a admis un argument inoperant pentru a anula decizia în cauză.

32. Într-adevăr, considerăm că, chiar și în ipoteza în care s-ar stabili că mandatarul nu a fost suficient de independent, totuși Tribunalul tot ar fi trebuit să aprecieze *in concreto* în ce mod această lipsă de independență putea să afecteze capacitatea mandatarului de a evalua candidatura Wendel în lumina criteriilor de aprobare menționate la alineatul 10 din angajamentele Lagardère.

33. Odile Jacob prezintă argumente bazate, în esență, pe definiția auditorilor și a contabililor [16] și pe Recomandarea Comisiei din 16 mai 2002 – Independența auditorilor legali în UE: un set de principii fundamentale [17].

34. Cu toate acestea, considerăm că aceste argumente nu sunt utile cauzei sale. Este suficient să spunem că acest raționament nu este de natură să demonstreze corectitudinea abordării defectuoase din hotărârea atacată. Într-adevăr, aceasta nu schimbă faptul că Tribunalul era totuși obligat să analizeze *in concreto* consecințele lipsei de independență a misiunii mandatarului.

35. În schimb, în opinia noastră, jurisprudența privind obligațiile legale ale funcționarilor Uniunii Europene este mult mai relevantă și mai utilă: existența unui raport profesional între un funcționar și un terț nu pune în discuție ea însăși/prin ea însăși independența funcționarului, iar acest lucru este valabil chiar și în cazul în care acesta din urmă este solicitat să se pronunțe asupra unui caz în care este implicat acest terț – în special atunci când i se cere să întocmească o evaluare a acestui terț. Simpla existență a unui risc pur teoretic de apariție a unui conflict de interese în legătură cu funcționarul nu este suficientă pentru a stabili o încălcare a obligațiilor legale, cu condiția să nu existe niciun „element de fapt concret care să sprijine concluzia că evaluatorul a încălcat, prin acțiuni specifice, obligațiile de imparțialitate și de integritate care îi reveneau" [18].

14 — Nu vedem niciun motiv pentru care în prezenta cauză ar trebui să se distingă între persoanele fizice și persoanele juridice.

15 — A se vedea printre altele Hotărârea din 11 septembrie 2002, Willeme/Comisia (T-89/01, RecFP, p. I-A-153 și II-803, punctul 72), și Hotărârea din 3 februarie 2005, Mancini/Comisia (T-137/03, RecFP, p. I-A-7 și II-27, punctul 36).

16 — A opta directivă 84/253/CEE a Consiliului din 10 aprilie 1984 întemeiată pe articolul 54 alineatul (3) litera (g) [CE] privind autorizarea persoanelor responsabile pentru auditul legal al documentelor contabile (JO L 126, p. 20), abrogată prin Directiva 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 mai 2006 privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate, de modificare a Directivelor 78/660/CEE [...] a Consiliului (JO L 157, p. 87, Ediție specială, 17/vol. 2, p. 122). Odile Jacob susține că A opta directivă a lăsat statelor membre competența de a stabili criteriile privind independența acestor persoane.

17 — JO L 191, p. 22. Odile Jacob susține că această recomandare observă diferențele care există în legislația diferitelor state membre și că independența trebuie evaluată „din punct de vedere intelectual și din punctul de vedere al aparențelor". Mai mult, aceasta arată că existența oricărui raport financiar, comercial, de muncă sau de altă natură între auditorul legal și clientul său poate compromite independența auditorului legal și că, în esență, acceptarea unei funcții de membru al unui organ de conducere al unei entități ar trebui interzisă.

18 — Hotărârea din 12 iulie 2005, De Bry/Comisia (T-157/04, RecFP, p. I-A-199 și II-901, punctele 36-38).

36. Astfel cum a arătat Lagardère, o astfel de evaluare – prin care să se stabilească *in concreto* dacă lipsa de independență ar fi putut influența capacitatea mandatarului de a evalua candidatura Wendel – era de asemenea necesară în lumina jurisprudenței potrivit căreia o decizie nu poate fi anulată decât dacă se demonstrează că decizia ar fi fost diferită dacă nu ar fi existat pretinsele neregularități. Altfel spus, chiar dacă s-ar fi constatat că mandatarul a fost numit într-un mod necorespunzător, revenea Tribunalului sarcina să demonstreze că, în lipsa acestei neregularități, decizia de aprobare ar fi avut un conținut diferit [19]. De exemplu, în Hotărârea HFB și alții/Comisia [20], Tribunalul a statuat că, presupunând că funcționarii Comisiei răspund, atunci când încalcă dispozițiile privind obligația de păstrare a secretului profesional, de scurgerile de informații confidențiale utilizate în cursul procedurilor administrative care au determinat încălcarea normelor de concurență ale Uniunii, acest lucru nu ar afecta în niciun caz legalitatea deciziei, atât timp cât nu se dovedește că *decizia nu ar fi fost de fapt adoptată sau ar fi fost diferită* dacă nu s-ar fi dat declarațiile în litigiu. Este clar că această regulă face posibilă garantarea principiului proporționalității. Astfel cum au arătat Wendel și Comisia, aprecierea de mai sus (scrisă cu litere cursive) este necesară în măsura în care permite atingerea unui echilibru corect între apărarea respectării normelor juridice și a normelor procedurale, pe de o parte, și protecția securității juridice și a încrederii legitime, pe de altă parte.

37. De exemplu, în materia dreptului privind ajutorul de stat, în Hotărârea Germania/Comisia [21], constatând că dreptul la apărare al Germaniei (destinatara unei decizii a Comisiei prin care se constata că ajutorul era incompatibil cu piața comună) fusese încălcat, Curtea a ajuns la concluzia că argumentul privind dreptul la apărare era inoperant în scopul anulării deciziei în cauză în măsura în care guvernul german nu putuse, în cursul procedurii desfășurate în fața Curții, să arate orice element de fapt sau de drept care, dacă ar fi fost dezvăluit guvernului german, ar fi determinat Comisia să adopte o decizie diferită. În Hotărârea Schneider Electric/Comisia [22], constatând o încălcare a dreptului la apărare, înainte de a ajunge la concluzia că decizia trebuia anulată, Tribunalul a efectuat o analiză detaliată a impactului pe care l-a avut în mod concret această încălcare asupra deciziei. Astfel cum a arătat Comisia, abia după ce a ajuns la concluzia că decizia în cauză ar fi putut fi diferită – în special din cauză că reclamanta ar fi putut prezenta propuneri de cesiune care ar fi putut conduce la adoptarea unei decizii de aprobare – Tribunalul a concluzionat că încălcarea dreptului la apărare ar trebui să determine anularea deciziei. În sfârșit, potrivit jurisprudenței [23], în cadrul unei acțiuni în anulare, un argument întemeiat pe o eroare vădită de apreciere este inoperant și, așadar, nu ar putea fi suficient pentru a justifica anularea acestei decizii dacă, în împrejurările specifice ale cauzei, aceasta nu ar fi putut să aibă o influență determinantă în ceea ce privește rezultatul.

38. În cazuri de concentrare, potrivit Hotărârii Honeywell/Comisia [24], „din moment ce dispozitivul unei decizii a Comisiei se întemeiază pe mai multe elemente de raționament dintre care fiecare ar fi suficient singur pentru a constitui temeiul dispozitivului respectiv, acest act nu trebuie anulat, în principiu, decât dacă fiecare dintre aceste elemente este nelegal. Într-un astfel de caz, o eroare sau o altă nelegalitate care afectează doar unul dintre elementele de raționament nu poate fi suficientă pentru a justifica anularea deciziei în litigiu întrucât acest lucru nu poate să fi avut un efect decisiv asupra dispozitivului adoptat de Comisie. În cazul în care un element de raționament care este suficient pentru a constitui temeiul dispozitivului unei măsuri nu este pus la îndoială de reclamantul

19 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 1980, Distillers Company/Comisia (30/78, Rec., p. 2229, punctul 26), Hotărârea din 29 octombrie 1980, van Landewyck și alții/Comisia (209/78-215/78 și 218/78, Rec., p. 3125, punctul 47), Hotărârea din 21 martie 1990, Belgia/Comisia, cunoscută sub numele „Tubemeuse” (C-142/87, Rec., p. I-959, punctul 48), Hotărârea din 2 octombrie 2003, Thyssen Stahl/Comisia (C-194/99 P, Rec., p. I-10821, punctul 31), Ordonanța din 24 septembrie 2007, Torres/OAPI și Bodegas Muga (C-405/06 P, Rep., p. 115, punctul 29), Hotărârea din 25 ianuarie 2007, Dalmine/Comisia (C-407/04 P, Rep., p. I-829, punctul 70), și Hotărârea din 1 octombrie 2009, Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware/Consiliul (C-141/08 P, Rep., p. I-9147, punctul 81).

20 — A se vedea Hotărârea din 20 martie 2002 (T-9/99, Rec., p. II-1487, punctul 370 și jurisprudența citată).

21 — Hotărârea din 5 octombrie 2000 (C-288/96, Rec., p. I-8237, punctul 101 și următoarele).

22 — Hotărârea din 22 octombrie 2002 (T-310/01, Rec., p. II-4071, punctele 457-460).

23 — Hotărârea din 12 septembrie 2007, Ufex și alții/Comisia (T-60/05, Rep., p. II-3397, punctul 77). A se vedea în acest sens Hotărârea din 14 mai 2002, Graphischer Maschinenbau/Comisia (T-126/99, Rec., p. II-2427, punctele 48 și 49).

24 — Hotărârea din 14 decembrie 2005 (T-209/01, Rec., p. II-5527, punctele 48-50). A se vedea de asemenea Hotărârea din 14 decembrie 2005, General Electric/Comisia (T-210/01, Rec., p. II-5575, punctele 42-45, 48 și 734).

din acțiunea în anulare, acest element de raționament și, în consecință, măsura fondată pe acesta trebuie considerate legale și dovedite în ceea ce îl privește [...] Această regulă se aplică în special deciziilor luate în cadrul controlului concentrărilor". În sfârșit, Curtea a observat în Hotărârea Falck și Acciaierie de Bolzano/Comisia [25] că „erorile de drept săvârșite în această privință în decizia contestată și în hotărârea contestată nu pot avea niciun efect asupra validității acestora. Chiar fără aceste erori de drept, dispozitivul deciziei contestate ar fi fost același în măsura în care privește compatibilitatea ajutorului în cauză cu piața comună, iar Tribunalul ar fi fost obligat, în orice caz, să confirme această decizie din acest punct de vedere. În consecință, trebuie respins motivul întemeiat pe o eroare de drept privind alegerea codului aplicabil".

39. Se impune realizarea unei comparații între cele prezentate mai sus și hotărârea atacată. Astfel cum a observat Wendel, Tribunalul a înlăturat pur și simplu evaluarea obligatorie. Acesta nu a demonstrat că legătura dintre Editis și reprezentantul mandatarului ar fi putut avea vreo influență asupra conținutului raportului de evaluare a candidaturii societății Wendel. Mandatarul trebuia să verifice dacă Wendel era un operator viabil și capabil de a menține sau de a dezvolta o concurența efectivă, precum și dacă avea motivația economică pentru a proceda astfel. În consecință, la prima vedere, s-ar părea că lipsa de independență a mandatarului nu ar fi putut avea nicio influență asupra misiunii sale legate de evaluarea candidatului la cumpărarea activelor cesionate. În plus, analiza lipsei de independență a mandatarului realizată de Tribunal nu a inclus problema dacă Wendel avea calitățile necesare pentru a fi considerat un cumpărător adecvat.

40. În mod similar, Comisia a arătat că misiunea mandatarului era să evalueze în mod obiectiv capacitatea cumpărătorului activelor Editis, și anume capacitatea societății Wendel, care a fost selectată de Lagardère, de a crește aceste active și de a se asigura că ele pot concura efectiv cu Lagardère. Evident, pentru a face acest lucru, mandatarul trebuia să se asigure că cumpărătorul activelor Editis era potrivit pentru a apăra interesele Editis. În consecință, chiar dacă legătura cu Editis a determinat mandatarul ca, în contextul misiunii sale, să nu țină cont în mod adecvat de interesele Editis – ceea ce nu a fost constatat în fapt de Tribunal – nu este mai puțin adevărat că misiunea acestuia consta exact în a ține cont de aceste interese în vederea evaluării faptului dacă cumpărătorul le-ar fi protejat în viitor. Rezultă că exercitarea misiunii sale nu a fost afectată în prezenta cauză întrucât, în contextul sarcinii sale de a raporta cu privire la calitățile cumpărătorului, a ține cont de interesele Editis constituia exact una dintre misiunile sale. Această concluzie ar putea fi desigur diferită dacă ar fi fost constatată lipsa de independență, de exemplu, față de cumpărătorul activelor, și anume societatea Wendel.

41. Se pare că, la punctul 106 din hotărârea atacată, Tribunalul a respins în mod implicit acest argument, sugerând că eventuala lipsă de obiectivitate în raport cu Editis ar fi avut consecințe inacceptabile în ceea ce privește neutralitatea mandatarului în raport cu Lagardère.

42. Considerăm (precum Comisia) că, procedând astfel, Tribunalul a analizat *in abstracto* dacă mandatarul a îndeplinit condiția de independență. Nimeni nu poate pune la îndoială un raport favorabil societății Wendel în baza faptului că mandatarul a apreciat în mod excesiv de nefavorabil societatea Lagardère, dat fiind faptul că Lagardère a ales Wendel în calitate de cumpărător, iar raportul mandatarului a favorizat această întreprindere. În plus, Tribunalul nu a examinat în niciun fel modul în care ar fi putut fi influențat raportul pozitiv elaborat în ceea ce privește societatea Wendel – care menționa că aceasta din urmă îndeplinea condițiile pentru a fi considerată capabilă să crească activele Editis. Altfel spus, Tribunalul nu a examinat dacă lipsa de independență a mandatarului în raport cu Editis a însemnat că analiza efectuată în cadrul raportului cu privire la abilitatea Wendel de a concura cu Lagardère nu era obiectivă sau corectă.

25 — Hotărârea din 24 septembrie 2002 (C-74/00 P și C-75/00 P, Rec., p. I-7869, punctul 122).

43. Rezultă că este evident că hotărârea atacată nu demonstrează că existența acestei posibile îndoieli cu privire la independența mandatarului ar fi putut avea vreo influență concretă asupra evaluării candidaturii societății Wendel realizate de mandatar.

44. În plus, astfel cum a arătat Lagardère, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței [26], o decizie ale cărei anumite temeiuri sunt nelegale poate fi anulată numai în măsura în care nu este justificată la standardul juridic obligatoriu din alte puncte de vedere. În consecință, simplul fapt că raportul mandatarului a avut o influență decisivă asupra deciziei de aprobare nu a fost, în niciun caz, suficient prin el însuși pentru a anula decizia în cauză.

45. Mai mult, hotărârea atacată este insuficient motivată în măsura în care nu explică modul în care existența unei posibile îndoieli privind independența mandatarului ar putea să aibă vreo influență asupra evaluării societății Wendel în lumina criteriilor de aprobare stabilite în angajamentele Lagardère.

46. În sfârșit, considerăm că un alt aspect important este faptul că, în contextul unei concentrări, decizia finală de aprobare a cumpărătorului activelor cesionate îi aparține întotdeauna Comisiei, care nu se bazează pe raportul mandatarului, ci colectează informații din propria sa inițiativă. Acest lucru s-a întâmplat și în prezenta cauză. Mandatarul, al cărui misiune în prezenta cauză a fost să elaboreze o evaluare a cumpărătorului și să spună dacă, în opinia sa, acest cumpărător îndeplinea condițiile stabilite în angajamente, nu înlocuiește Comisia, care are ultimul cuvânt în ceea ce privește aprobarea cumpărătorului. Această decizie nu este în niciun caz „delegată” de Comisie mandatarului [27].

47. Se impune să subliniem că Odile Jacob însăși pare să recunoască în răspunsul său că Tribunalul a omis să aprecieze dacă decizia de aprobare ar fi fost diferită. Cu toate acestea, Odile Jacob susține, în esență, că toate argumentele de mai sus sunt inoperante în măsura în care nelegalitatea constatată de Tribunal privește încălcarea unui „angajament contractual esențial care a căpătat forță obligatorie prin decizia Comisiei”, afectând astfel în mod automat întregul proces decizional legat de cesiunea impusă de angajamente. În opinia acesteia, nu este necesar să se demonstreze în ce mod a influențat absența obiectivității mandatarului elaborarea raportului în cauză, care a avut drept rezultat inducerea în eroare a Comisiei atunci când a adoptat decizia sa de aprobare, întrucât această încălcare constituie o nerespectare a normelor esențiale de procedură care conduce *per se* la anularea deciziei. În sprijinul argumentului său, Odile Jacob se referă prin analogie la jurisprudența Tribunalului privind selectarea comisiilor în cadrul concursurilor pentru funcții publice și la Hotărârea Decoster [28] .

48. Aceste argumente nu pot fi totuși admise în prezenta cauză. Într-adevăr, pentru a fi cazul unei încălcări a normelor esențiale de procedură, ar fi trebuit să ne confruntăm cu o încălcare foarte gravă a principiilor fundamentale ale Uniunii Europene [29]. Cu toate acestea, sursa cerinței ca mandatarul să fie independent este doar un angajament asumat de un particular într-o anumită decizie a Comisiei. Chiar și în cazul existenței unui raport elaborat de mandatar, singura sursă a obligației de a elabora un astfel de raport este contractul încheiat între Lagardère și mandatar. În consecință, Comisia susține în mod corect că prezentul litigiu nu privește niciun principiu fundamental de drept bazat pe o normă de ordin superior în ierarhia normelor juridice. Într-adevăr, condiția independenței în raport cu Editis nu rezultă dintr-o normă de natură generală, impersonală și imperativă, care ar proteja ordinea publică.

26 — A se vedea printre altele Hotărârea din 21 octombrie 2004, KWS Saat/OAPI (C-447/02 P, Rec., p. I-10107, punctele 46-51), și Hotărârea din 30 septembrie 2003, Biret International/Consiliul (C-93/02 P, Rec., p. I-10497, punctul 60).

27 — A se vedea de exemplu Comunicarea din 2001 privind măsurile corective, citată la nota de subsol 12, punctele 58 și 59.

28 — Hotărârea din 27 octombrie 1993 (C-69/91, Rec., p. I-5335, punctele 13, 16 și 22). Simplul fapt că un organism responsabil cu întocmirea specificațiilor, monitorizarea aplicării acestora și acordarea omologărilor nu îndeplinea condiția de independență în raport cu operatorii care ar fi putut beneficia de aceste specificații, o condiție prevăzută de o normă a Uniunii Europene (în acest caz o directivă), a fost suficient să determine ca acest organism să fie descalificat pentru întocmirea acestor specificații, fără a mai fi nevoie să se demonstreze *in concreto* sau în mod individual un eventual „interes” sau o eventuală „parțialitate”.

29 — A se vedea în acest sens Concluziile prezentate de avocatul general Fennelly în cauzele conexate în care s-a pronunțat Hotărârea din 6 aprilie 2000, Comisia/Solvay (C-287/95 P și C-288/95 P, Rec., p. I-2391).

49. În al doilea rând, în ceea ce privește invocarea de către Odile Jacob a jurisprudenței privind comisiile de selecție în cadrul concursurilor pentru funcții publice, este suficient să precizăm că această jurisprudență nu este aplicabilă în prezenta cauză în măsura în care opinia mandatarului nu are decât o natură pur consultativă – spre deosebire de comisia de selecție care decide ea însăși. În ceea ce privește Hotărârea Decoster [30], argumentul susținut de Odile Jacob nu este de natură să pună la îndoială rezultatul la care s-a ajuns în prezentele concluzii. Acest lucru se întâmplă nu în ultimul rând datorită faptului că rolul mandatarului în cadrul procesului decizional este fundamental diferit de cel al unui organism responsabil de întocmirea specificațiilor tehnice, de monitorizarea aplicării acestora și de acordarea omologărilor, care trebuie să fie independent de organismele publice sau private care oferă bunuri și/sau servicii în sectorul telecomunicațiilor. Într-adevăr, în Hotărârea Decoster, condiția de independență își avea originea în tratat și într-o directivă a Comisiei, în timp ce – astfel cum s-a observat deja la punctul 48 de mai sus – în prezenta cauză, această condiție derivă dintr-un simplu angajament asumat de un particular într-o anumită decizie a Comisiei. Chiar și în cazul existenței unui raport elaborat de mandatar, singura sursă a obligației de a elabora un astfel de raport este contractul încheiat între Lagardère și mandatar.

50. În sfârșit, dar nu cel mai puțin important, trebuie de asemenea adăugat că Tribunalul a interpretat în mod eronat noțiunea de independență a mandatarului, o noțiune de drept al Uniunii. Tribunalul ar fi trebuit să aprecieze eventuala lipsă de independență a mandatarului datorată legăturii sale cu Editis în mod individual, în baza elementelor concrete furnizate de părți. Suntem de acord cu opinia Lagardère conform căreia s-ar părea că în prezenta cauză mandatul lui B. nu a compromis în niciun fel misiunea mandatarului, care avea sarcina de a-și îndeplini obligațiile cu obiectivitate și cu transparență. Dimpotrivă, departe de a constitui un conflict de interese, mandatul exercitat de B. în rolul său de membru – în calitate de terț independent – al comitetului întreprinderii care era deținătoarea activelor cesionate, pe de o parte, și misiunea exercitată de mandatar, pe de altă parte, priveau, ambele, independența Editis și, în consecință, constituiau misiuni complementare. Conflictele descrise de Tribunal (la punctul 99 din hotărârea atacată), care au apărut între mandatar și Lagardère – în care mandatarul a apărat în mod ferm interesele activelor – demonstrează independența acțiunilor mandatarului și faptul că acesta și-a îndeplinit misiunea generală de a asigura executarea satisfăcătoare a angajamentelor de către Lagardère.

51. În ceea ce privește condiția de independență stabilită de Comisie, pe care aceasta din urmă a considerat-o îndeplinită în prezenta cauză [31] în baza unei interpretări *in concreto*, considerăm că este surprinzător că Tribunalul a trebuit să considere aceeași condiție, în baza unei interpretări *in abstracto*, ca fiind neîndeplinită conform dispozițiilor codului comercial francez. Într-adevăr, în pofida faptului că Comunicarea Comisiei din 2008 privind măsurile corective nu este aplicabilă *ratione temporis*, nu este mai puțin adevărat că precizarea pe care o conține confirmă corectitudinea practicii anterioare a Comisiei – astfel cum este aplicată și în prezenta cauză – în sensul că independența mandatarului trebuie evaluată în mod individual, în lumina informațiilor concrete furnizate de părți.

52. Rezultă din ansamblul considerațiilor care precedă că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept în măsura în care a concluzionat, într-un mod mecanic și abstract, că lipsa de independență a mandatarului a fost „de natură să afecteze” legalitatea deciziei de aprobare (a se vedea punctul 118 din hotărârea atacată). În consecință, hotărârea atacată trebuie anulată.

30 — Citată la nota de subsol 28.

31 — Într-adevăr, noua (2008) Comunicare a Comisiei privind măsurile corective admisibile în temeiul Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului și în temeiul Regulamentului (CE) nr. 802/2004 al Comisiei (JO C 267, p. 1) precizează, la punctul 125, că „Comisia nu va accepta, ca mandatari, persoane sau instituții care sunt în același timp auditorii părților sau consilierii de investiții ai acestora în procesul de cesionare. Cu toate acestea, nu apar conflicte de interese din relațiile mandatarului cu părțile în cazul în care aceste relații nu afectează obiectivitatea și independența mandatarului în îndeplinirea sarcinilor sale. Părților le revine responsabilitatea de a furniza Comisiei informațiile adecvate pentru ca aceasta să verifice dacă mandatarul îndeplinește cerințele”.

2. Cauza C-553/10 P (al doilea motiv) și cauza C-554/10 P (al treilea aspect al celui de al doilea motiv), privind o eroare de drept, o contradicție de motive și o denaturare a situației de fapt în măsura în care Tribunalul a ajuns la concluzia că raportul mandatarului a avut o influență decisivă asupra deciziei de aprobare

53. Prin intermediul celui de al doilea motiv, Comisia susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept și a adoptat o interpretare eronată a situației de fapt considerând că raportul mandatarului – care, potrivit punctului 107 din hotărârea atacată, nu a îndeplinit condiția de independență – a exercitat o influență decisivă asupra deciziei de aprobare. În mod similar, prin intermediul celui de al doilea motiv (al treilea aspect), Lagardère susține că Tribunalul a adoptat o interpretare eronată a situației de fapt și a afectat hotărârea atacată de un viciu vădit de motivare considerând că raportul mandatarului a exercitat o influență decisivă asupra deciziei de aprobare.

54. Spre deosebire de ceea ce pare să susțină Odile Jacob, aceste două motive nu urmăresc reexaminarea situației de fapt realizată de Tribunal. Într-adevăr, Comisia argumentează cu succes că, analizând influența decisivă, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept în măsura în care a omis să admită că, de fapt, decizia de aprobare este adoptată de Comisie, care are la dispoziție nu numai raportul mandatarului, ci întregul dosar al cauzei, și că Comisiei îi revine competența de a adopta decizia. De asemenea, Lagardère susține în mod corect că Tribunalul a adoptat o interpretare eronată a situației de fapt și a omis să motiveze hotărârea în această privință. În consecință, ambele motive sunt pe deplin admisibile.

55. Încă de la început am dori să amintim că, astfel cum am observat mai sus în cadrul primului motiv invocat de Comisie, deși Comisia trebuie să ia în considerare raportul mandatarului, aceasta nu este legată din punct de vedere juridic de opinia mandatarului, ci este obligată să desfășoare investigația necesară pentru a se asigura că cumpărătorul respectă întocmai criteriile de aprobare. Orientările privind cele mai bune practici (citate la nota de subsol 13; a se vedea punctul 28) confirmă faptul că mandatarul de monitorizare nu constituie decât „un element în aprecierea [Comisiei]”.

56. Considerăm că Tribunalul s-a contrazis în măsura în care a arătat, la punctul 109, că decizia de aprobare a fost întemeiată numai „în special”, iar nu „în mod exclusiv” pe raportul mandatarului, ajungând în același timp la concluzia că același raport a avut o influență decisivă asupra deciziei finale adoptate de Comisie. Astfel, Tribunalul a omis să ia în considerare împărțirea responsabilităților între Comisie și mandatar în cadrul procedurii relevante. Din nou, și contrar a ceea ce încearcă să susțină Odile Jacob, numai Comisiei îi revine sarcina de a decide cu privire la aprobarea candidaturii unui cumpărător. În mod evident, evaluarea realizată în cadrul raportului mandatarului este luată în considerare în decizia sa finală, însă Comisia nu este în niciun fel obligată din punct de vedere juridic de opinia mandatarului și poate înlocui evaluarea mandatarului cu propria sa evaluare fără ca acest lucru să atragă vreo consecință juridică.

57. Într-adevăr, nu putem sublinia îndeajuns faptul că Comisia rămâne în continuare obligată să desfășoare investigația necesară și să colecteze informații din proprie inițiativă bazându-se pe propriile sale servicii și pe solicitări de informații. În acest scop, de exemplu, au fost trimise mai multe astfel de solicitări societăților Lagardère și Wendel. Este clar că Comisia *nu* s-a întemeiat numai pe raportul mandatarului. Am insista afirmând că, de fapt, aceasta *nu putea* să se întemeieze numai pe acest raport. De exemplu, aceasta a fost regula aplicată în Hotărârea Microsoft/Comisia [32] cu privire la măsurile corective și la rolul mandatarului de monitorizare într-un caz antitrust, în care Tribunalul a admis în mod corect că Comisia „nu poate delega unui terț competențele de investigație și de executare pe care i le conferă Regulamentul nr. 17” [33].

32 — Hotărârea din 17 septembrie 2007 (T-201/04, Rep., p. II-3601, punctul 1264).

33 — Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81 CE] și [82 CE] [devenite articolele 101 TFUE și 102 TFUE] (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 3).

58. În prezenta cauză, Comisia a demonstrat în fața Tribunalului că a realizat o investigație foarte aprofundată și, într-adevăr, dosarul său privind cauza are câteva mii de pagini. În această privință, nu admitem nici argumentul prin care Odile Jacob susține că revine Comisiei înseși sarcina de a prezenta elementele de probă pe care aceasta le-a considerat relevante pentru a demonstra că nu s-a întemeiat în mod exclusiv pe raportul mandatarului și că Comisia a omis să procedeze astfel în fața Tribunalului. Este suficient să afirmăm că Tribunalul însuși a decis să nu desfășoare activități de cercetare judecătorească pentru a lua cunoștință de investigația Comisiei. Fără această cercetare judecătorească, Tribunalul nu a putut ajunge la o concluzie corectă care să arate dacă raportul mandatarului a avut sau nu a avut o influență decisivă.

59. Într-adevăr, în opinia noastră, nu ar trebui ca din anumite similitudini existente între termenii din cadrul raportului mandatarului și cei din decizia finală a Comisiei să se deducă faptul că raportul în cauză ar fi exercitat o „influență decisivă” asupra acestei decizii, astfel cum încearcă să se sugereze la punctul 110 din hotărârea atacată. Mai multe exemple nu pot fi considerate dovezi – în special dovezi ale influenței care este considerată „decisivă”. Astfel cum a observat Comisia în această privință, faptul că însăși expresia că mandatarul „a subliniat” anumite elemente în același mod în care procedează Comisia (punctul 112 din hotărârea atacată) sau că cele două documente „arată” în termeni identici o anumită împrejurare (punctul 113 din hotărârea atacată) nu face altceva decât să demonstreze că raportul mandatarului a pornit de la fapte obiective și de la elemente care pot fi verificate și că, în esență, acesta nu conținea aprecieri de natură subiectivă. În orice caz, din documentele prezentate Curții ar rezulta că aspectele menționate la punctele 112, 113, 114 și 116 din hotărârea atacată sunt de asemenea descrise în răspunsul societății Wendel la o solicitare de informații din 11 iunie 2004[34], la care au avut acces atât mandatarul, cât și Comisia. În sfârșit, în ceea ce privește punctul 115 din hotărârea atacată, este suficient să precizăm că se pare că decizia de aprobare nu „s-a inspirat substanțial din raportul[ul] [mandatarului]” (a se vedea punctul 111 din hotărârea atacată), ci că mai degrabă a pornit de la criteriul prevăzut la alineatul 10 litera c) din angajamentele Lagardère.

60. În plus, considerăm că Tribunalul a denaturat situația de fapt și a afectat hotărârea printr-un viciu vădit de motivare. Într-adevăr, Comisia a avut la dispoziție alte surse de informații, distincte de raportul mandatarului, precum cererea de aprobare prezentată de Lagardère, proiectul de contract de cesiune care era anexat acesteia, răspunsurile scrise din partea Lagardère și Wendel la mai multe solicitări de informații ale Comisiei, raportul Secafi Alpha din 2 iulie 2004, elaborat în atenția reprezentanților Editis, informațiile furnizate de Wendel în cadrul unei întâlniri cu Comisia, precum și un schimb de opinii cu privire la candidatura Wendel între organele de reprezentare a personalului Editis și alți terți interesați. Astfel cum am arătat mai sus, Tribunalul subliniază doar existența unei anumite similitudini între decizia de aprobare și raportul mandatarului, fără a compara efectiv elementele de probă din dosarul cauzei, care au fost de fapt utilizate de Comisie pentru a-și întemeia decizia de aprobare, cu conținutul acestei decizii. În decizia de aprobare, Comisia a evaluat, în esență, candidatura Wendel prin raportare la criteriile prevăzute în decizia de autorizare condiționată. Întrucât această decizie de autorizare condiționată a utilizat termeni similari cu cei utilizați în decizia de aprobare și cu cei utilizați de mandatar în raportul său și întrucât decizia de autorizare condiționată este anterioară raportului mandatarului, evaluarea pur formală a Tribunalului întemeiată pe similitudinea termenilor a determinat această instanță să ajungă la o concluzie eronată.

34 — Atașată ca anexa B3 la răspunsul Comisiei prezentat Tribunalului.

61. În consecință, considerăm că Tribunalul a acordat o importanță excesivă raportului mandatarului, nejustificată de situația de fapt din prezenta cauză, și în general a apreciat în mod eronat rolul mandatarului în cadrul procedurii de aprobare. Tribunalul a procedat astfel în pofida faptului că aprobarea cumpărătorului revine în competența exclusivă a Comisiei și că, de fapt, dispozițiile relevante ale dreptului Uniunii nici măcar nu prevăd obligativitatea nominalizării unui mandatar în contextul unei proceduri de asumare a angajamentelor [35]. Într-adevăr, sunt cazuri în care Comisia adoptă o decizie fără vreo intervenție sau vreun raport din partea mandatarului.

62. Decizia de aprobare adoptată de Comisie, precum orice altă decizie a unui organism administrativ sau judiciar, conține o secțiune referitoare la situația de fapt și o secțiune referitoare la situația de drept. În prezenta cauză, este necesar să se facă distincție între aceste două secțiuni.

63. Raportul mandatarului reprezintă în toate cazurile numai o parte a situației de fapt, ceea ce rezultă, printre altele, din faptul că un mandatar nu indică raționamentul juridic din spatele opiniei și concluziilor sale și din faptul că Comisia este, în orice caz, obligată să colecteze propriile sale informații în vederea adoptării deciziei finale – foarte similar situației de fapt din prezenta cauză. În consecință, independența mandatarului poate fi evaluată numai prin raportare la contribuția sa la stabilirea situației de fapt din decizia Comisiei. Dacă mandatarul prezintă concluzii de fapt corecte și care pot fi verificate în mod obiectiv, atunci cauza este în regulă. Dacă acest lucru nu se întâmplă, de exemplu din cauza reprezentării eronate sau a interpretării incorecte a situației de fapt, atunci poate fi vorba despre un caz de lipsă de independență (într-adevăr, această situație este similară în cazul desemnării unui expert pentru a depune mărturie într-o anumită cauză). Nu este mai puțin adevărat că secțiunea referitoare la temeiul juridic din cadrul deciziei Comisiei reprezintă în mod exclusiv prerogativa Comisiei, mandatarul neavând niciun fel de contribuție la aceasta. Rezultă că Comisia fie poate accepta constatările de fapt din raportul mandatarului, fie le poate înlocui sau completa cu propriile sale constatări. Cu toate acestea, evaluarea juridică finală îi aparține întotdeauna Comisiei: potrivit dreptului Uniunii, Comisiei îi aparține competența exclusivă de a realiza această evaluare într-un anumit caz (astfel cum am observat la punctul 46 de mai sus, Comisia nu deleagă terților aceste competențe și, astfel cum se arată la punctul 57 de mai sus, jurisprudența confirmă faptul că Comisia nu poate să procedeze astfel, chiar dacă ar dori acest lucru). În caz contrar, ar fi posibil să se formuleze acțiuni și împotriva mandatarului, ceea ce bineînțeles nu este posibil.

64. Din considerațiile de mai sus rezultă că raționamentul pe care se întemeiază hotărârea atacată conține erori de drept, se contrazice și interpretează în mod eronat situația de fapt în măsura în care Tribunalul a constatat că raportul mandatarului a exercitat o influență decisivă asupra deciziei de aprobare. În concluzie, hotărârea atacată trebuie anulată.

3. Cauza C-553/10 P (al treilea motiv) și cauza C-554/10 P (al doilea aspect al celui de al doilea motiv)

65. Prin intermediul celui de al treilea motiv invocat, care cuprinde două aspecte, Comisia invocă, pe de o parte, o interpretare juridică eronată în privința admisibilității primului motiv invocat de reclamantă în primă instanță referitor la validitatea deciziei de aprobare și, pe de altă parte, o încălcare a obligației de motivare cu privire la acest aspect. Lagardère susține, în cadrul celui de al doilea motiv invocat (al doilea aspect), că Tribunalul nu a fi demonstrat în motivarea sa în ce măsură legăturile care existau între reprezentantul mandatarului și Editis puteau să fi viciat conținutul raportului prezentat de mandatar Comisiei.

35 — În Regulamentul nr. 4064/89, în Regulamentul (CE) nr. 447/98 al Comisiei din 1 martie 1998 privind notificările, termenele și audierile prevăzute în Regulamentul (CEE) nr. 4064/89 al Consiliului (JO 1998, L 61, p. 1) sau în Comunicarea Comisiei privind măsurile corective din 2001 (citată la nota de subsol 12) nu era prevăzută nicio astfel de obligație. Regulamentul (CE) nr. 802/2004 al Comisiei din 7 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi (JO L 133, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 2, p. 3), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1033/2008 al Comisiei (JO L 279, p. 3), prevede în prezent că angajamentele asumate de o întreprindere „pot” include, pe propria cheltuială a întreprinderii, numirea unui mandatar.

66. Astfel cum rezultă din analiza efectuată în cadrul prezentelor concluzii, considerăm că Tribunalul a săvârşit în mod evident o eroare de drept anulând decizia de aprobare doar în baza constatării lipsei de independenţă a mandatarului, fără a aprecia dacă rezultatul deciziei Comisiei – aprobarea Wendel în calitate de cumpărător – ar fi putut fi diferit dacă nu ar fi existat această lipsă de independenţă a mandatarului.

67. Odile Jacob răspunde, în esenţă, că lipsa de independenţă a mandatarului nu constituie o simplă neregularitate incapabilă să producă consecinţe asupra legalităţii deciziei. Considerăm că acest argument este eronat şi că Tribunalul a încălcat jurisprudenţa constantă a Curţii [36], potrivit căreia o neregularitate, cu excepţia încălcării normelor esenţiale de procedură [37], nu conduce la anularea integrală sau parţială a deciziei dacă nu se stabileşte că aceasta ar fi putut avea un alt conţinut în lipsa neregularităţii respective.

68. În special, în hotărârea menţionată mai sus, Curtea a statuat că, „[î]n temeiul articolului 231 primul paragraf CE [devenit articolul 264 TFUE] şi al articolului 224 al şaselea paragraf CE [devenit articolul 254 TFUE], în cazul în care acţiunea este întemeiată, Tribunalul declară actul contestat nul şi neavenit. [...] În această privinţă trebuie, pe de o parte, să se constate că simplul fapt că Tribunalul consideră fondat un motiv invocat de reclamant în susţinerea acţiunii sale în anulare nu permite Tribunalului să anuleze în mod automat actul atacat în totalitate. Într-adevăr, o anulare în totalitate nu ar putea fi reţinută în cazul în care ar fi complet evident că motivul respectiv, care se referă numai la un aspect specific al actului contestat, nu este susceptibil să conducă decât la o anulare în parte” (punctele 103 şi 104).

69. Este suficient să se precizeze că Tribunalul a conchis, într-un mod atât automat, cât şi laconic, că neregularitatea era susceptibilă să afecteze legalitatea deciziei de aprobare. Tribunalul a procedat astfel, fără a aprecia de fapt, pe de o parte, dacă decizia Comisiei s-a întemeiat pe alte elemente decât cele constatate în raportul mandatarului şi, pe de altă parte, dacă din elementele de probă aduse în atenţia Comisiei, care au constituit o parte din dosarul cauzei, nu a rezultat că Wendel îndeplinea oricum condiţiile pentru obţinerea aprobării din partea Comisiei.

70. Într-adevăr, potrivit alineatului 14 din angajamentele care se regăsesc în anexa II la decizia din 7 ianuarie 2004, Comisia trebuia să aprobe cumpărătorul cu condiţia ca acesta din urmă să îndeplinească condiţiile menţionate la articolul 10 din aceste angajamente. În consecinţă, această evaluare este una obiectivă, iar scopul Comisiei nu este acela de a alege cel mai bun cumpărător, ci doar de a verifica dacă cumpărătorul propus de partea care face notificarea îndeplineşte condiţiile relevante. Considerăm că în această privinţă este important faptul că, după pronunţarea hotărârii atacate, Comisia a reînceput procedura şi, pregătind din nou dosarul în vederea adoptării deciziei, organizând o nouă audiere *inter partes* şi numind un nou mandatar pe deplin independent de Editis, Comisia a aprobat din nou societatea Wendel în calitate de cumpărător al activelor – iar nu pe Odile Jacob. Astfel, chiar fără această neregularitate, concluzia este identică. Wendel îndeplineşte şi a îndeplinit condiţiile pentru aprobare.

71. Un exemplu de abordare corectă poate fi găsit într-o hotărâre anterioară a Tribunalului. În materia controlului concentrărilor şi, în special, în ceea ce priveşte consilierul-auditor, Tribunalul a arătat într-o cauză că reclamantul nu putuse să identifice nicio dispoziţie specifică a deciziei în cauză pe care ar fi încălcat-o consilierul-auditor sau vreo dispoziţie care ar fi determinat, în ipoteza în care ar fi ştiut că trebuia să aplice decizia respectivă, *ca acesta să adopte o poziţie diferită faţă de cea adoptată* [38]. În plus, se poate susţine că încălcarea dreptului de apărare într-o anumită cauză (de exemplu, în cazul în care Comisia omite să prezinte documente) nu ar fi în sine susceptibilă de penalizare, fiind, în primul

36 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 11 decembrie 2008, Comisia/Département du Loiret (C-295/07 P, Rep., p. I-9363).

37 — Astfel cum am observat la punctul 48 de mai sus şi contrar celor susţinute de Odile Jacob, acest lucru nu se întâmplă cu siguranţă în prezenta cauză.

38 — A se vedea Hotărârea General Electric/Comisia, citată la nota de subsol 24, punctul 722.

rând, necesar să se procedeze la o examinare concretă a acestor documente. În al doilea rând, ar trebui să se arate că există jurisprudență care statuează în mod clar că un reclamant nu are niciun interes legitim în anularea unei decizii care nu poate decât să conducă la adoptarea unei noi decizii identice pe fond [39]. În sfârșit, Tribunalul a susținut de asemenea că o eroare de drept săvârșită de o comisie de evaluare în contextul evaluării candidaturii unui solicitant nu este de natură să pună la îndoială *per se* legalitatea deciziilor sale, arătând că „un solicitant nu are un interes legitim în anularea unei decizii în legătură cu care se cunoaște deja cu certitudine că nu poate decât să fie confirmată din nou” [40].

72. În prezenta cauză, Tribunalul nu a demonstrat modul în care pretinsa lipsă de independență a mandatarului a avut consecințe asupra evaluării juridice realizate de Comisie cu privire la calitățile societății Wendel în calitate de cumpărător al activelor cesionate.

73. Suntem de acord cu opinia Comisiei conform căreia în hotărârea atacată nu există niciun element care să poată conduce la concluzia că decizia de aprobare ar fi putut avea un conținut diferit dacă nu ar fi existat neregularitatea constatată în această hotărâre. Într-adevăr, Tribunalul nu a constatat nicio eroare și nicio inexactitate în evaluarea cumpărătorului realizată de mandatar și a admis la punctul 109 că această evaluare s-a întemeiat numai „în special” pe raportul mandatarului, neconstatând nicio consecință pe care ar fi putut să o aibă presupusa lipsă de independență asupra acestui raport.

74. În ceea ce privește al doilea aspect al acestui motiv, cu privire la încălcarea obligației de motivare, Odile Jacob susține că nu este necesar să se analizeze dacă Tribunalul ar fi avut obligația de a examina aspectul dacă conținutul deciziei de aprobare ar fi fost diferit în ipoteza în care mandatarul nu ar fi fost lipsit de independență și, în consecință, că Tribunalul și-ar fi motivat în mod suficient hotărârea.

75. Considerăm că acest argument nu poate avea succes. Într-adevăr, în pofida jurisprudenței foarte bogate și foarte clare citate la mai multe puncte anterioare și în pofida motivelor invocate în această privință în fața Tribunalului de Comisie (punctele 49-55 din memoriul în apărare și punctul 35 din memoriul în replică), de Wendel (punctul 24 din memoriul în intervenție) și de Lagardère (punctul 19 din memoriul său în intervenție), precum și în observațiile orale, Tribunalul a omis să arate temeiul juridic și să motiveze constatarea sa că existența unei legături între reprezentantul mandatarului și Editis era „de natură să afecteze legalitatea” deciziei de aprobare (punctul 118 din hotărârea atacată).

76. În sfârșit, trebuie arătat că Tribunalul a săvârșit o altă eroare omițând să analizeze toate motivele invocate de Comisie în primă instanță [41] ca răspuns la toate motivele reclamantei. În special, aceasta privește motivele legate de faptul că din toate elementele de probă aflate la dispoziția Comisiei – și nu doar din raportul mandatarului – rezultă că Wendel îndeplinea condițiile prevăzute în decizia de autorizare condiționată.

77. Din considerațiile de mai sus rezultă că Tribunalul a încălcat de asemenea obligația de motivare. În consecință, hotărârea atacată trebuie anulată.

39 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 6 iulie 1983, Geist/Comisia (117/81, Rec., p. 2191, punctul 7), Hotărârea din 18 decembrie 1992, Díaz García/Parlamentul European (T-43/90, Rec., p. II-2619, punctul 54), Hotărârea din 20 septembrie 2000, Orthmann/Comisia (T-261/97, RecFP, p. I-A-181 și II-829, punctele 33 și 35), și Hotărârea Tribunalului din 3 decembrie 2003, Audi/OAPI (T-16/02, Rec., p. II-5167, punctele 97 și 98).

40 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 13 martie 2002, Martínez Alarcón/Comisia (T-357/00, T-361/00, T-363/00 și T-364/00, RecFP., p. I-A-37 și p. II-161, punctele 91-93).

41 — A se vedea Hotărârea din 25 octombrie 2007, Komninou și alții/Comisia (C-167/06 P, punctul 22).

IV – Consecințele anulării hotărârii atacate

78. Conform articolului 61 primul paragraf a doua teză din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aceasta din urmă poate, în cazul anulării hotărârii Tribunalului, să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul, atunci când acesta este în stare de judecată. În opinia noastră, în prezenta cauză, Curtea poate soluționa definitiv litigiul. În plus, acest lucru este justificat având în vedere durata procedurilor judiciare în prezenta cauză. În lumina considerațiilor de mai sus, sugerăm Curții să respingă toate motivele invocate de Odile Jacob în fața Tribunalului împotriva deciziei de aprobare și să respingă acțiunea formulată de Odile Jacob în primă instanță.

V – Cheltuielile de judecată

79. Potrivit articolului 122 primul paragraf din Regulamentul de procedură, atunci când recursul este fondat, iar Curtea soluționează ea însăși în mod definitiv litigiul, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Potrivit articolului 69 alineatul (2) coroborat cu articolul 118 din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia și Lagardère au solicitat obligarea Odile Jacob la plata atât a cheltuielilor de judecată efectuate în cadrul procedurii de recurs, cât și a celor efectuate în primă instanță și întrucât Odile Jacob, prin argumentele aduse, a căzut în pretenții în ambele instanțe, aceasta trebuie obligată la plata cheltuielilor efectuate în cadrul ambelor proceduri.

VI – Concluzie

80. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții:

— să anuleze Hotărârea Tribunalului Uniunii Europene (Camera a șasea) din 13 septembrie 2010, Éditions Odile Jacob/Comisia (T-452/04), în măsura în care anulează Decizia D(2004) 203365 a Comisiei din 30 iulie 2004 privind aprobarea societății Wendel Investissement în calitate de cumpărător al activelor cesionate conform Deciziei 2004/422/CEE a Comisiei din 7 ianuarie 2004 prin care o operațiune de concentrare a fost declarată compatibilă cu piața comună și cu funcționarea Acordului privind Spațiul Economic European (cazul COMP/M.2978 – Lagardère/Natexis/VUP);

— să respingă acțiunea formulată de Éditions Odile Jacob în fața Tribunalului Uniunii Europene;

— să oblige societatea Éditions Odile Jacob la plata propriilor cheltuieli de judecată, precum și a cheltuielilor de judecată efectuate de Comisie și de societatea Lagardère în ambele proceduri;

— să oblige societatea Wendel Investissement la plata propriilor cheltuieli de judecată.